

การลงทุนด้านพลังงานในเมียนมา

ในยุคที่โลกใช้พลังงานเพิ่มขึ้นและประชาคมระหว่างประเทศให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความมั่นคงด้านพลังงาน อาทิ การใช้พลังงานที่หลากหลาย เพื่อไม่ให้พึ่งพาแหล่งพลังงานแหล่งใดแหล่งหนึ่งมากเกินไป การรณรงค์ให้ประหยัดพลังงาน และการใช้พลังงานทดแทน เป็นต้น มีหลายคนถามว่าประเทศเมียนมา ซึ่งอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ มีความมั่นคงด้านพลังงานมากน้อยเพียงใดมากพอที่จะแบ่งปันพลังงานให้ประเทศเพื่อนบ้านอย่างไทยด้วยหรือไม่ และมีโอกาสลงทุนด้านพลังงานมากน้อยเพียงใด

จากงานวิจัยและบทความในสื่อต่าง ๆ ของเมียนมา เมียนมายังคงมีศักยภาพด้านพลังงานสูง โดยมี (๑) แหล่งน้ำมันบนบก (onshore oil blocks) จำนวน ๕๓ แห่ง โดย ๔๐ แห่งผลิตน้ำมันในปัจจุบัน และมีปริมาณน้ำมันถึง ๓.๒ พันล้านบาร์เรล (๒) แหล่งก๊าซธรรมชาตินอกฝั่ง (offshore natural gas blocks) จำนวน ๕๑ แห่ง โดย ๓๘ แห่งผลิตก๊าซธรรมชาติในปัจจุบัน และมีปริมาณก๊าซธรรมชาติ ๑๘ ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต ทำให้เมียนมาเป็นผู้ผลิตก๊าซธรรมชาติอันดับ ๑๐ ของโลก (๓) แหล่งก๊าซธรรมชาติใหม่จำนวน ๑๖ แห่ง ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment - EIA) และคาดว่าจะสามารถขุดเจาะก๊าซได้ภายในปี ๒๕๕๙ โดยแหล่งก๊าซธรรมชาติแห่งใหม่จะทำให้เมียนมาผลิตก๊าซได้อีกประมาณ ๒๐ - ๓๐ ปี (๔) เมียนมายังมีศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำราว ๑๐๐,๐๐๐ เมกะวัตต์ และ (๕) แหล่งถ่านหินประมาณ ๔๐๐ แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ที่เมือง Sagaing, Magwe และ Tanintharyi

ปัจจุบัน บริษัทต่างประเทศที่สำรวจก๊าซธรรมชาติในเมียนมา ประกอบด้วย Daewoo International, Ophir Energy, Chevron subsidiary Unocal Myanmar Offshore, Royal Dutch Shell, Woodside, PTTEP International หรือ ปตท. สผ. ของไทย Petronas, Canadian Foresight Group และ Eni โดยในส่วนของ ปตท. สผ. มีการลงทุนในโครงการ ๔ แห่งในเมียนมา ได้แก่ Zawtika, Yadana และ Yetagun ซึ่งอยู่ในขั้นตอนผลิต และโครงการ Aung Sinkha ซึ่งอยู่ระหว่างการสำรวจ ทั้งนี้ ปริมาณก๊าซธรรมชาติที่นำเข้าไทยจากโครงการ Zawtika มีจำนวน ๒๔๐ - ๒๕๐ ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน และจากโครงการ Yadana ๕๖๕ - ๖๕๐ ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน โดย ปตท. สผ. คาดว่าปริมาณก๊าซธรรมชาติสำรองที่ Zawtika จะใช้งานได้อีกประมาณ ๑๕ - ๒๐ ปี นอกจากนี้ กระทรวงพลังงาน

ของไทยยังเล็งเห็นถึงโครงการที่มีศักยภาพ ๕ โครงการในเมียนมา ได้แก่ (๑) โครงการเชื่อมมายตง (พลังน้ำ ๖,๓๐๐ เมกะวัตต์) (๒) โครงการเชียงตุง (ลิกไนต์ ๒๐๐ – ๖๐๐ เมกะวัตต์) (๓) โครงการมายก (ลิกไนต์ ๓๙๐ เมกะวัตต์) (๔) โครงการเขื่อนหะนินทะยี (พลังน้ำ ๖๐๐ เมกะวัตต์) และ (๕) โครงการมะริด (ถ่านหินนำเข้า ๑,๒๐๐ – ๒,๐๐๐ เมกะวัตต์)

รัฐบาลเมียนมามีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงไฟฟ้า โดยมีแผนไฟฟ้าระดับชาติ (Myanmar National Electrification Plan) มุ่งให้ไฟฟ้าเข้าถึงทั่วประเทศเมียนมาภายในปี ๒๕๗๓ ก่อนหน้านี้ ระหว่างปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗ เมียนมาได้สร้างโรงไฟฟ้าใหม่จำนวน ๑๐ แห่ง และในปี ๒๕๕๙ จะสร้างโรงไฟฟ้าใหม่จำนวน ๑๗ แห่ง รวมทั้งมีแผนจะสร้างอีก ๘๗ แห่งในอนาคต ทั้งนี้ ในสมัยอดีต ประธานาธิบดีเต็ง เส่ง ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบไฟฟ้าอย่างทั่วถึง และเห็นว่าไฟฟ้าเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับภาคการศึกษาและสาธารณสุข โดยเมียนมาได้ร่วมมือกับ ADB จัดทำนโยบายพลังงานแห่งชาติ

นอกจากนี้ เมียนมาเป็นผู้สมัคร (candidate) ของ Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๗ ซึ่งกำหนดให้เมียนมาต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านความโปร่งใสและเปิดเผยที่มาของรายได้จากน้ำมัน ก๊าซ และเหมืองแร่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของรัฐบาลเมียนมาที่จะดำเนินการตามมาตรฐานสากลมากขึ้น เพื่อให้ได้รับความเชื่อถือและการสนับสนุนจากต่างชาติ นอกจากนี้ เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๗ Myanmar Investment Commission ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลเรื่องการลงทุน ได้ขยายสาขาการลงทุนที่นักลงทุนต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของได้ร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งรวมถึงโรงไฟฟ้าถ่านหิน และโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กและขนาดกลาง

รัฐบาลเมียนมาส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติและได้กำหนดสิทธิประโยชน์เพื่อจูงใจนักลงทุนต่างชาติ ดังนี้ (๑) ยกเว้นไม่ต้องจ่ายภาษีเงินได้ภายใน ๕ ปีแรกนับจากเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ (๒) ยกเว้นภาษีเงินได้จากผลกำไรที่นำมาลงทุนใหม่ภายใน ๑ ปี นับจากได้รับผลกำไรนั้น (๓) ชำระภาษีเงินได้ในอัตราเดียวกับบริษัทเมียนมา และ (๔) ยกเว้นภาษีอากรในการนำเข้าเครื่องจักร เครื่องมือ และวัสดุต่าง ๆ ในระยะก่อตั้งโรงงาน

แม้ว่าเมียนมาส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติด้านพลังงาน แต่ยังมีประเด็นท้าทายเกี่ยวกับการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งทำให้มีโอกาสนลงทุนเพิ่มเติมในด้านโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกัน ปัญหากฎระเบียบที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ระบบราชการ และการขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญของเมียนมา ซึ่งทำให้ผู้ที่เข้าไปลงทุนควรพิจารณาด้วยถึงการสนับสนุน

ให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคและการเพิ่มขีดความสามารถ (capacity building) ควบคู่ไปด้วย อาทิ (๑) การปฏิบัติตามมาตรฐานสากล การจัดทำกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง การจัดทำความตกลง (๒) การฝึกอบรมบุคลากร และ (๓) การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำรายงานประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม เป็นต้น